

Обавезе послодаваца који ангажују извођаче естрадно-музичког програма

Репрезентативно удружење у угоститељско-туристичкој делатности: Унија послодаваца Србије, Београд и репрезентативни синдикат Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, Београд, закључили су *Посебан колективни уговор за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству* („Сл. гласник РС“, бр. 9/21, у наставку текста: *Посебан колективни уговор*), који је ступио на снагу **13. фебруара 2021. године**, а **закључен је на период од три године**.

Претходни колективни уговор, на основу закљученог *Споразума о продужењу важења Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству* („Сл. гласник РС“, бр. 13/18), важио је до 22. фебруара 2021. године.

Доношењем новог Посебног колективног уговора, исти почиње да се примењује од 13. фебруара 2021. године и важи наредне три године.

Посебним колективним уговором утврђују се права и обавезе из рада и по основу рада, односно радно ангажовање **лица која обављају уметничку или другу делатност из области културе**: извођење народне, забавне, џез, поп и рок музике, фолклорних и других играчких програма (плес), односно осталих музичких, говорних и сценских извођења културних програма, као и послова стручњака и сарадника у естрадно-музичкој делатности (у наставку текста: *извођач естрадно-музичког програма*) и послодавца у угоститељству, хотелијерству и туризму (у наставку текста: *послодавац*).

Разлика у односу на претходни колективни уговор, односи се на то да се **месечна накнада** за извођење естрадно-музичког програма утврђује **на основу минималне цене рада према просечном месечном броју часова рада**.

Послодавцем у смислу овог колективног уговора сматрају се домаћа и страна правна и физичка лица која обављају делатност угоститељства, хотелијерства и туризма.

У „Сл. гласнику РС“, бр. 36/21, од 9. априла 2021. године, објављена је Одлука Владе Републике Србије да се **Посебан колективни уговор примењује и на послодавце** који нису чланови Уније послодаваца Србије и који нису учествовали у његовом закључивању. Ова одлука ступила је на снагу **17. априла 2021. године**.

У складу са тим, све што је наведено у Посебном колективном уговору, у обавези су да примењују сви послодавци на територији Републике Србије, који ангажују извођаче естрадно-музичког програма.

1. Обавезе исплатиоца прихода по основу естрадно-музичких програма према Закону о порезу на доходак грађана

Одредбама члана 108а *Закона о порезу на доходак грађана* („Сл. гласник РС“, бр. 24/01, ... и 44/21) прописана је обавеза исплатиоца прихода по основу естрадно-музичког програма да поднесу пријаву за упис у регистра исплатилаца прихода, као и обавеза достављања обавештења Пореској управи о закљученим уговорима на месечном нивоу. *Правилником и садржини пријаве за упис у ре-*

гистар исплатиоца прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма и садржини обавештења о закљученим естрадним уговорима о извођењу тих програма ("Сл. гласник РС", бр. 139/04 и 44/18, у наставку текста: Правилник о пријави за упис у регистар), прописани су образци на којима се достављају пријава и обавештење.

1.1. Регистар исплатилаца прихода по основу естрадних програма

Одредбама члана 108а став 1. Закона о порезу на доходак грађана, прописано је да Пореска управа води Регистар исплатилаца прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма (у наставку текста: Регистар), на које се порез плаћа по одбитку, интерпретаторима, као ауторима или носиоцима сродних права, ансамблима и оркестрима, имитаторима, илузионистима и другим извођачима (у даљем тексту: интерпретатор), менаџерима и другим ангажованим лицима (у даљем тексту: друга ангажована лица).

Под исплатиоцима прихода сматрају се:

- 1) правна и физичка лица која обављају регистровану делатност из области угоститељства, туризма, посредовања и других делатности, а у својим или закупљеним објектима организују извођење естрадних програма забавне и народне музике или других забавних програма;
- 2) правна и физичка лица регистрована за делатност производње и емитовања радио и телевизијског програма, која производе и емитују телевизијски програм забавне и народне музике, забавни, колажни, новогодишњи и слични програм, без обзира да ли им је издата или не дозвола за емитовање програма у складу са законом којим се уређује обављање радиодифузне делатности;
- 3) правна и физичка лица која обављају регистровану делатност, савези, удружења, организације, заједнице, месне заједнице и слични субјекти који у својим или закупљеним објектима или на другим местима организују концерте, културно-уметничке, туристичке и друге сличне манифестације и приредбе, на којима се изводе естрадни програми забавне и народне музике, новогодишњи и други слични забавни програми или друге забавне приредбе.

Правилником о пријави за упис у регистар стриктно је наведено да се исплатиоцима прихода не сматрају физичка лица која за сопствене потребе и потребе своје породице ангажују интерпретаторе и друга лица.

Исплатиоци прихода имали су обавезу да Пореској управи, према месту свог седишта, поднесу пријаву за упис у Регистар најкасније до 31. јануара 2005. године (исплатиоци који су пословали у тренутку када је прописана обавеза уписа у Регистар), а новоосновани исплатиоци прихода подносе пријаву у року од 15 дана од дана уписа у одговарајући регистар код надлежног органа.

Пријава за упис у Регистар подноси се на **Обрасцу РИП** који је прописан Правилником о пријави за упис у регистар.

Правна и физичка лица која обављају делатност угоститељства и туризма, а која нису исплатиоци прихода по основу извођења естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма, у случају да ангажују интерпретаторе и друга ангажована лица, дужна су да **у року од 48 сати** од дана фактичког почетка организовања естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма, **поднесу пријаву за упис у Регистар.**

Исплатиоцу прихода, Пореска управа решењем изриче меру привремене забране обављања делатности у трајању до 30 дана, ако Пореској управи у прописаном року не поднесе пријаву за упис у Регистар.

1.2. Достављање обавештења Пореској управи о закљученим уговорима са интерпретаторима и другим ангажованим лицима

Одредбама члана 108а став 8. Закона о порезу на доходак грађана, прописана је обавеза исплатиоца прихода да са интерпретатором и другим ангажованим лицем на извођењу естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма, закључи уговор, и да **Пореској управи до петог у месецу достави писмено обавештење о закљученим уговорима у претходном месецу.**

Обавештење о закљученим уговорима о извођењу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма доставља се на **Обрасцу ОЗУ**, који је такође прописан Правилником о пријави за упис у регистар. **Уз образац ОЗУ, подносе се и копије свих закључених уговора у претходном месецу.**

Исплатиоцу прихода, Пореска управа решењем изриче меру привремене забране обављања делатности у трајању до 30 дана, ако организује извођење естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма, ангажовањем лица без закљученог уговора или ако Пореској управи у прописаном року не достави писмено обавештење о закљученим уговорима.

2. Појам послодавца и извођача естрадно-музичког програма

2.1. Појам послодавца

Посебан колективни уговор односи се на све послодавце у Републици Србији. **Послодавцем се, у смислу овог колективног уговора, сматрају домаћа и страна правна и физичка лица која обављају делатност угоститељства, хотелијерства и туризма.**

Имајући у виду да дефиницијом послодавца није условљено да правно или физичко лице обавља **регистровано** угоститељску делатност, следи да се **послодавцем сматра свако правно или физичко лице, које ангажује извођача естрадно-музичког програма.**

Уколико је послодавац физичко лице, он закључује уговор са извођачем естрадно-музичког програма (погледати тачку 3. овог текста), исплаћује му хонорар и проверава да ли тај извођач има уверење или потврду. Према нашем мишљењу, власник угоститељског објекта, који је том физичком лицу дао у закуп објекат или на други начин омогућио коришћење угоститељског објекта, има обавезу да провери да ли извођач има уверење или потврду, као и да ли је између физичког лица и извођача закључен уговор.

У нашим условима често се дешава да извођачи естрадно-музичког програма наступају на свадбеним весељима у домаћинству физичког лица (на пример, под шатром), када је такође неопходно да имају закључен уговор са физичким лицем као послодавцем. И у овом случају, за потребе контроле инспекцијских органа, извођач код себе мора имати уверење или потврду, коју је издало репрезентативно удружење.

Као што смо већ навели у првој тачки овог написа, физичко лице, које није регистровало угоститељску делатност, а ангажује извођача естрадно-музичког програма, на пример за своје свадбено весеље, **не сматра се исплатиоцем у смислу наведених законских одредби и не уписује се у Регистар, тако да нема ни обавезу достављања закључених уговора Пореској управи.**

2.2. Појам извођача естрадно-музичког програма

Посебан колективни уговор односи се на извођача, који обавља естрадно-музичку делатност, **што доказује уверењем или потврдом издатом од стране удружења или организације, чија репрезентативност је утврђена у складу са Законом о култури („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, ... и 47/21), која је потписник овог уговора.**

Репрезентативна удружења у култури, у складу са одредбама члана 64. *Закона о култури*, **могу да издају јавну исправу – уверење**, према утврђеном статусу лица које обавља самосталну уметничку или другу делатност из области културе, само за лица која се пријављују на пензијско-инвалидско осигурање и здравствено осигурање на основу обављања самосталне делатности из области културе **и плаћају доприносе према решењу Пореске управе** (провера се врши преко фотокопије Обрасца М-1 или решења Пореске управе).

Репрезентативна удружења која издају уверење, из области *Остала музичка и говорна извођења културних програма* (списак свих репрезентативних удружења може се наћи на интернет страници Министарства културе и информисања: www.kultura.gov.rs) су:

- Савез естрадно-музичких уметника Србије (СЕМУС), који има 31 удружења чланица; и
- Удружење музичара џеза, забавне и рок музике Србије.

За лица која немају статус самосталног музичког уметника или извођача естрадно-музичког програма (нису пријављена на ПИО и здравствено осигурање и не плаћају доприносе према решењу Пореске управе), а обављају естрадно-музичку делатност (запослени, незапослени, студенти, пензионери и др.), репрезентативни синдикат издаје потврду о њиховом статусу.

Репрезентативни синдикат, који издаје потврду је Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, у складу са одредбама члана 2. Посебног колективног уговора.

Дана 23. јула 2019. године, Удружење естрадних уметника и извођача Србије и Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, издали су заједничко саопштење о издавању јавних исправа – потврда овог синдиката за извођење естрадно-музичког програма. У саопштењу се наводи да се **Удружење обавезало да за своје чланове подноси захтеве Синдикату за издавање јавних исправа – Потврда за извођење**, када наступају у програмима у угоститељству и туризму. На основу издате Потврде за извођење естрадно музичког програма, извођачи естрадно-музичког програма могу закључити уговор о извођачком раду (делу).

Уверење или потврда је лиценца за рад, која представља доказ да је члан удружења регистрован да легално обавља послове и задатке из области музичке културе.

Број уверења за самосталне уметнике, односно број потврда о статусу других лица која обављају естрадно-музичку делатност, уноси се на крају Уговора о извођачком раду (делу).

3. Ангажовање извођача

3.1. Домаћи извођачи

Извођач може бити радно ангажован у естрадно-музичком програму код послодавца и остваривати права утврђена Посебним колективним уговором, **под условом да има лиценцу за рад, издату од стране репрезентативног удружења за текућу годину.**

Извођач је дужан да уверење или потврду (копију), достави послодавцу, односно посреднику – агенцији (у наставку текста: Посредник), приликом закључења *Уговора о извођачком раду – делу* у који се уписује број лиценце за рад и иста се прилаже уз уговор. Извођач је дужан да уверење или потврду (копију) и уговор о радном ангажовању стави на увид инспекцијским службама и овлашћеном представнику (контролору) репрезентативног синдиката, који је закључио Посебан колективни уговор, а то је Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије – Београд (у наставку текста: Синдикат).

Послодавац је дужан да Синдикату обезбеди приступ подацима и информацијама неопходним за обављање синдикалних активности, а посебно везаних за примену одредаба Посебног колективног уговора, сходно одредбама члана 210. *Закона о раду* („Сл. гласник РС“, бр. 24/05, ... и 95/18).

3.2. Страни извођачи

Страни извођач може бити ангажован у естрадно-музичком програму код домаћег послодавца, у складу са одредбама овог посебног колективног уговора, **под условом да има јавну исправу о свом статусу, издату од надлежне иностране организације**, коју је дужан да достави послодавцу, односно посреднику (агенцији) и репрезентативном синдикату.

4. Закључење

Уговора о извођачком раду – делу

Послодавац и извођач естрадно-музичког програма уређују међусобна права и обавезе *Уговором о извођачком раду – делу* у складу са Посебним колективним уговором и другим позитивним прописима. Овим уговором могу се утврдити и друга права и обавезе послодавца и извођача, који нису предвиђени Посебним колективним уговором, ако то није у супротности са *Законом о раду*.

Уговор о извођачком раду – делу закључују извођач и послодавац непосредно или путем посредника. Уколико је послодавац физичко лице, то физичко лице закључује уговор са извођачем естрадно-музичког програма.

Образац Уговора о извођачком раду – делу прописан је Посебним колективним уговором, као Прилог 1.

Битни елементи *Уговора о извођачком раду – делу* су следећи:

- цена рада,
- рок исплате,
- врста и обим посла који је извођач дужан да обави за уговорену цену рада,
- временски период на који је уговор закључен,
- услови за раскид уговора,
- елементи безбедности и здравља на раду,
- осигурање и материјална одговорност.

Напомињемо да, без обзира на назив уговора којим се ангажује извођач естрадно-музичког програма, приликом исплате прихода том извођачу **приход по овом уговору третира се као приход од ауторских и сродних права** (погледати тачку 6. овог текста).

Шеф оркестра музичког ансамбла – групе (у наставку текста: оркестар) **може да закључи уговор у име чланова оркестра**, с тим што је прописана обавеза да се име и презиме чланова оркестра, са појединачним износом хонорара, назначи у одељку *Посебне одредбе уговора*, при чему се сваком члану оркестра доставља копија уговора.

Одредбама члана 10. Посебног колективног уговора прописана је обавеза послодавца да извођачу омогући **један слободан дан у недељи у случају месечног ангажмана**.

Послодавац је дужан да обезбеди адекватну заштиту музичких инструмената и других реквизита које извођач користи. Извођач је дужан да професионално обавља своју делатност, да се одговорно и савесно односи према уговореном послу и послодавцу, као и да доприноси квалитетном извођењу естрадно-музичких програма.

Уговорна страна, одговорна за раскид уговора, дужна је да другој страни надокнади штету у складу са *Законом о раду*.

У случају спора у поступку примене, измене и допуне овог посебног колективног уговора, спор се решава арбитражом и другим методама, у складу са *Законом о раду*.

5. Уговарање цене рада – хонорара

Посебним колективним уговором утврђује се минимум права извођача, која се морају поштовати приликом уговарања цене рада, односно хонорара за извођаче естрадно-музичких програма.

Цена рада за **месечно ангажовање** извођача естрадно-музичких програма уговара се за:

- вокалног уметника;
- инструменталног уметника;
- вокалног извођача;
- инструменталног извођача;
- фолклорног играча и играча модерних игара;
- водитеља и водитеља у дискотеци (ди-џеја);
- остале извођаче културних програма;
- стручњака у култури који обавља послове у естрадно-музичкој делатности (организатор, продуцент, менаџер и сл.);
- сарадника у култури који обавља стручно-техничке послове за потребе извођења естрадно-музичких програма (реализатор тона, светла и сл.).

Цена рада за **месечно радно ангажовање извођача** не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом.

Цена рада – хонорара за **повремено радно ангажовање извођача (до четири дана у недељи)**, за један музички дан не може бити нижа од 5% месечног износа хонорара.

Дана 11. маја 2021. године, Одбор за социјални дијалог донео је Мишљење о примени члана 8. Посебног колективног уговора који преносимо у наставку.

На основу члана 19. став 2. Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству („Службени гласник РС”, бр. 9/21 и 36/21) Одбор за социјални дијалог на седници одржаној 11. маја 2021. године, доноси

МИШЉЕЊЕ
о примени члана 8. Посебног
колективног уговора за радно ангажовање
естрадно-музичких уметника и извођача
у угоститељству

На основу члана 246. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - УС, 113/17 и 95/18 - аутентично тумачење), Репрезентативно удружење у угоститељско-туристичкој делатности: Унија послодаваца Србије, Београд (у даљем тексту: Унија послодаваца Србије) и репрезентативни синдикат Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, Београд (у даљем тексту: Синдикат), закључили су 14. јануара 2021. године Посебан колективни уговор за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству („Службени гласник РС”, број 9/21) који је у примени од 13. фебруара 2021. годи-

не, (у даљем тексту: Уговор), а Одлуком Владе 05 Број: 11-3146/2021 од 8. априла 2021. године („Службени гласник РС”, број 36/21) Уговор се од 17. априла 2021. године примењује и на послодавце који нису чланови Уније послодаваца Србије и који нису учествовали у његовом закључивању.

Чланом 8. став 1. Уговора прописано је да се цена рада - хонорара за месечно ангажовање извођача естрадно-музичких програма уговара за: вокалног уметника; инструменталног уметника; вокалног извођача; инструменталног извођача; фолклорног играча и играча модерних игара; водитеља и водитеља у дискотеци (ди-џеја); остале извођаче културних програма; стручњака у култури који обавља послове у естрадно-музичкој делатности (организатор, продуцент, менаџер и сл.); сарадника у култури који обавља стручно-техничке послове за потребе извођења естрадно-музичких програма (реализатор тона, светла и сличних послова, као и да ова цена рада за месечно ангажовање извођача не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом. Одредбама члана 112. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - УС (у нето, 113/17 и 95/18 - аутентично тумачење) прописано је да се минимална цена рада утврђује одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије (у даљем тексту: Социјално-економски савет). Уколико Социјално-економски савет не донесе одлуку у року од 15 дана од дана почетка преговора, одлуку о висини минималне цене рада доноси Влада Републике Србије и то у наредном року од 15 дана. Минимална цена рада се утврђује по радном часу без пореза и доприноса (у „нето” износу), за календарску годину, најкасније до 15. септембра текуће године, а примењује се од 1. јануара наредне године. Влада Републике Србије донела је Одлуку о висини минималне цене рада за период јануар-децембар 2021. године („Службени гласник РС”, број I 16/20), према којој минимална цена рада без пореза и доприноса, за период јануар-децембар 2021. године, износи 183,93 динара „нето”, по радном часу.

У циљу поједностављења начина утврђивања минималног износа цене рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача естрадно-музичког програма, овим мишљењем се дефинише да се минимални износ цене рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача утврђује на основу просечног фонда часова рада од 174 часа и минималне цене рада по радном часу у „нето” износу. У складу са тим, цена рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача, у

„нето“ износу у 2021. години, не може бити нижа од 32.003,82 динара (183,93 дин. x 174 часа = 32.003,82 динара). Овај месечни „нето“ износ цене рада - хонорара примењује се за сваки месец радног ангажовања у 2021. години, без обзира на то колики је фонд часова рада у одређеном месецу.

Чланом 8. став 2. Уговора прописано је да цена рада - хонорара за повремено радно ангажовање извођача (до четири дана у недељи), за један музички дан не може бити нижа од 5% износа из става 1. овог члана. У складу са тим, цена рада - хонорара за један музички дан радног ангажовања извођача, у периоду јануар-децембар 2021. године у „нето“ износу не може бити нижа од 1.600,19 динара (32.003,81 динара x 5%).

У складу са овим мишљењем, месечна накнада за радно ангажовање извођача естрадно-музичког програма утврђује се на бази просечног фонда часова рада од 174 часа и минималне нето цене рада по радном часу од 183,93 динара, тако да месечна нето накнада износи 32.003,82 динара и примењује се за сваки месец радног ангажовања у 2021. години (све док се примењује минимална цена рада по радном часу од 183,93 динара).

Нето цена рада за повремено радно ангажовање извођача (до четири дана у недељи), у складу са овим мишљењем, за један музички дан износи 1.600,19 динара (32.003,81 дин. x 5%) и примењује се у периоду јануар – децембар 2021. године.

Ово мишљење је дато како би се поједноставило поступак утврђивања минималног износа нето цене рада за месечно и дневно радно ангажовање извођача естрадно-музичког програма (у супротном, месечна и дневна цена рада извођача би се разликовала од месеца до месеца, у зависности од могућег фонда часова рада у месецу у којем се извођач ангажује).

Подсећамо да се месечна цена рада према претходном колективном уговору утврђивала на бази минималне цене рада за месец у којем је закључен уговор о радном ангажовању. Према новом Посебном колективном уговору, који се примењује од 13. фебруара 2021. године, и поменутом мишљењу Одбора за социјални дијалог, месечна цена рада утврђује се на основу минималне цене рада за просечан број часова рада у месецу – 174 часа.

Дакле, минимална цена рада за период јануар – децембар 2021. године износи 183,93 динара нето по радном часу, па сходно томе, месечна нето цена рада износи 32.003,82 динара (174 часа x 183,93 динара).

Цена рада за повремено радно ангажовање извођача за један музички дан (до четири дана у недељи) не може бити нижа од 5% месечног износа цене рада, тако да минимална

нето цена рада за један музички дан у 2021. години износи 1.600,19 динара (32.003,82 x 5%).

Ово су најнижи износи цене рада за месечно ангажовање и за један музички дан ангажовања извођача (нето износ) који се исплаћују у 2021. године, с тим што **послодавац може да уговори и исплати и већи износ цене рада.**

Бруто износи минималне месечне цене рада и цене рада за један музички дан разликују се у зависности од тога које се обавезе плаћају (тачка б).

Исплата уговореног хонорара врши се одмах, а **најкасније у року од осам дана** за изведени естрадно-музички програм. Уколико **Посредник** закључује уговор са извођачем, исплата хонорара врши се у року од **три дана од дана наплате средстава од послодавца.**

6. Обрачун пореза и доприноса на уговорену цену рада

Одредбама члана 9. став 1. Посебног колективног уговора прописана је **обавеза послодавца** да у име и за рачун извођача **уплати припадајући порез на доходак грађана**, у складу са Законом о порезу на доходак грађана.

Уколико послодавац ангажује извођача преко Посредника, у складу са одредбама члана 9. став 2. Посебног колективног уговора, дужан је да Посреднику уплати средства у **бруто износу**, а **Посредник** је дужан да у име и за рачун извођача, **уплати припадајући порез на доходак грађана.**

Законом о порезу на доходак грађана прописано је да се приходи, које оствари извођач естрадно-музичког програма, сматрају приходима од ауторских и сродних права (чл. 52. и 52а Закона о порезу на доходак грађана), на које се плаћа порез по стопи од 20%, уз признавање нормираних трошкова у висини од 43% (за извођење уметничких дела – свирање, певање, рецитовање) и 34% (за интерпретацију, односно извођење естрадних програма забавне и народне музике и друга ауторска и сродна права која нису наведена у оквиру нормираних трошкова од 50% и 43%).

Напомињемо да је *Законом о ауторском и сродним правима* („Сл. гласник РС“, бр. 104/09, ... и 66/19) ближе дефинисано шта се сматра ауторским, а шта правима сродним ауторском праву (право интерпретатора је право сродно ауторском праву, на које се примењују нормирани трошкови од 34%).

У угоститељским објектима углавном се ангажују интерпретатори, тако да се на приход који они остваре плаћа **порез на приходе од ауторских и сродних права по стопи од 20%, уз признавање нормираних трошкова од 34%**, о чему је детаљно писано у *Рачуноводственој пракси*, бр. 12-13/2020, страна 88.

Коефицијенти за прерачун нето цена рада у бруто цену рада

Ред. бр.	Ангажовано лице	Обавезе које се плаћају	Нормирани трошкови	Коефицијент за прерачун
1.	Самостални уметник – извођач	Порез 20%	34%	1,152074
2.	Извођач који је осигуран по другом основу	Порез 20% и допринос за ПИО 25,5%	34%	1,429184
3.	Извођач који није осигуран по другом основу	Порез 20%, допринос за ПИО 25,5% и допринос за здравствено осигурање 10,3%	34%	1,582980

Интерпретатору се, **уместо нормираних, могу признати стварни трошкови** које је имао приликом остваривања прихода, у складу са одредбама члана 57. став 2. Закона о порезу на доходак грађана, ако за то поднесе доказе (ово се ређе примењује у пракси, управо због обавезе подношења доказа).

За приходе од ауторских и сродних права, у складу са одредбама члана 100а став 1. тачка 2) подтачка (1) Закона о порезу на доходак грађана, прописано је да се самоопорезивањем утврђују и плаћају приходи од ауторских и сродних права, када исплатилац ових прихода није правно лице или предузетник. У складу са тим, без обзира на то што је одредба члана 9. Посебног колективног уговора прописана обавеза послодавца да врши уплату пореза у име и за рачун извођача, **када је послодавац физичко лице, извођач естрадно-музичког програма утврђује порез путем самопорезивања и надлежном пореском органу доставља пореску пријаву ПП ОПО** (у вези са достављањем ове пријаве писано је у *Рачуноводственој пракси*, бр. 12-13/2020, страна 198).

У "Сл. гласнику РС", бр. 44/21, објављене су измене Закона о порезу на доходак грађана, које су ступиле на снагу 7. маја 2021. године (*опширније у посебном тексту у овом броју РП*). Измене се односе на промену начина плаћања пореза применом самоопорезивања, а примењиваће се од 1. јануара 2022. године.

У складу са одредбама члана 58а и 58б Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС“, бр. 84/04, ... и 44/21), **утврђивање доприноса за самосталне уметнике врши Пореска управа решењем**, о чему је детаљно писано у *РП* бр. 12-13/2020, страна 91. У складу са тим, за извођаче који имају статус самосталних уметника послодавац не плаћа доприносе приликом исплате уговорене цене рада, јер самостални уметник плаћа доприносе према решењу Пореске управе.

Почев од 18. маја 2021. године, у складу са последњим изменама Закона о култури ("Сл. гласнику РС", бр. 47/21), уплата доприноса за ПИО и здравствено осигурање за самосталне уметнике врши се из буџета јединице локалне самоуправе, и то преко репрезентативног удружења.

Уколико извођач нема статус самосталног уметника, послодавац има обавезу да, поред пореза на приходе од ауторских и сродних права, приликом исплате уговорене цене рада обрачуна и

плати и припадајуће доприносе (ово се односи и на извођача који примењује самоопорезивање), и то:

- допринос за ПИО по стопи од 25,5%, и
- допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3% (ако извођач није осигуран по другом основу).

Основицу за плаћање доприноса чини иста основица на коју се плаћа порез (бруто цена рада, умањена за нормиране трошкове у висини од 34%).

Када је уговорена нето цена рада, прерачун у бруто цену рада врши се применом коефицијентата приказаних у табели на врху стране.

Узмимо **на пример** да угоститељско предузеће ангажује Петра Петровића, певача, за викенд (два дана), уз исплату хонорара у нето износу од 10.000 динара. Уколико је Петар Петровић самостални уметник, који плаћа доприносе по решењу Пореске управе, о чему је доставио уверење репрезентативног удружења, на хонорар који му исплати, угоститељско предузеће треба да плати само порез 20%, уз признавање нормираних трошкова 34% (порез износи 1.521 динара, па укупан трошак за угоститељско предузеће износи 11.521 динар).

Међутим, уколико Петар Петровић, нема статус самосталног уметника, али је члан репрезентативног удружења, што доказује потврдом (при томе није осигуран по другом основу), на исплаћени хонорар, угоститељско предузеће треба да плати порез 20%, допринос за ПИО 25,5% и допринос за здравствено осигурање 10,3%, уз признавање нормираних трошкова 34% (порез износи 2.090 динара, допринос за ПИО 2.664 динара и допринос за здравствено осигурање 1.076 динара, а укупан трошак за угоститељско предузеће износи 15.830 динара).

У наредној табели приказани су **износи најниже бруто цене рада** за самосталног уметника, извођача који је обавезно осигуран по другом основу и извођача који није осигуран по другом основу, до краја 2021. године (до када се примењује минимална цена рада од 183,93 динара нето по радном часу) за просечан број часова рада, као и обавезе које се плаћају приликом исплате уговорене месечне цене рада и цене рада по једном музичком дану.

**Најнижа месечна цена рада и цена рада за један музички дан
за просечан број часова рада (174 часа)**

Ред. бр.	Опис	Самостални уметник – извођач	Извођач који је осигуран по другом основу	Извођач који није осигуран по другом основу
1.	Минимална нето зарада по радном часу	183,93	183,93	183,93
2.	Просечан фонд часова	174	174	174
3.	Нето месечна цена рада (ред. бр. 1 x ред. бр. 2)	32.003,82	32.003,82	32.003,82
4.	Коефицијент за прерачун	1,152074	1,429184	1,582980
5.	Бруто месечна цена рада (ред. бр. 3 x ред. бр. 4)	36.870,77	45.739,35	50.661,41
6.	Нормирани трошкови (ред. бр. 5 x 34%)	12.536,06	15.551,38	17.224,88
7.	Пореска основица (ред. бр. 5 – ред. бр. 6)	24.334,71	30.187,97	33.436,53
8.	Порез на приходе од ауторских и сродних права (ред. бр. 7 x 20%)	4.866,94	6.037,59	6.687,31
9.	Допринос за ПИО (ред. бр. 7 x 25,5%)	–	7.697,93	8.526,31
10.	Допринос за здравствено осигурање (ред. бр. 7 x 10,3%)	–	–	3.443,96
11.	Нето месечна цена рада (ред.бр. 5 – ред.бр. 8 – ред.бр. 9 – ред.бр. 10)	32.003,83	32.003,83	32.003,83
12.	Нето цена рада за један музички дан (8 сати x ред. бр. 1)	1.600,19	1.600,19	1.600,19
13.	Бруто цена рада за један музички дан (ред. бр. 12 x ред. бр. 4)	1.843,54	2.286,97	2.533,07
14.	Нормирани трошкови (ред. бр. 13 x 34%)	626,80	777,57	861,24
15.	Пореска основица (ред. бр. 13 – ред. бр. 14)	1.216,74	1.509,40	1.671,83
16.	Порез на приходе од ауторских и сродних права (ред. бр. 15 x 20%)	243,35	301,88	334,36
17.	Допринос за ПИО (ред. бр. 15 x 25,5%)	–	384,90	426,32
18.	Допринос за здравствено осигурање (ред. бр. 15 x 10,3%)	–	–	172,20
19.	Нето цена рада за један музички дан (ред.бр. 13 – ред. бр. 16 – ред. бр. 17 – ред. бр. 18)	1.600,19	1.600,19	1.600,19

Пре исплате уговорене цене рада, послодавац има обавезу да поднесе пореску пријаву ППП ПД у електронском облику, у коју ће као шифру прихода унети ознаку:

- 305** – када се накнада исплаћује извођачу који је осигуран по другом основу (као прималац прихода, уноси се ознака: 01, 02, 03, 04, 06, 08, 09, 10, 12 или 13);
- 306** – када се накнада исплаћује извођачу који није осигуран по другом основу (ознака шифре примаоца прихода је 05 - ако је резидент, односно 06 – ако је нерезидент);
- 317** – када се накнада исплаћује самосталном уметнику – извођачу (ознака примаоца прихода је 11, односно 06, ако је прималац нерезидент који не плаћа доприносе).

У налог за исплату нето накнаде за радно ангажовање уноси се шифра плаћања **249** (безготовинско плаћање), односно **149** (готовинско плаћање), а за износ пореза и доприноса уноси се шифра плаћања 254.

Напомињемо да се, од **1. јануара 2019. године, не доставља образац М-УН.**

Исплаћена накнада извођачу естрадно-музичког програма, рачуноводствено се евиденти-

ра на терет рачуна **523** – *Трошкови накнада по ауторским уговорима* (брuto износ накнаде), уз одобрење рачуна **465** – *Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима* (за нето накнаду) и **489** – *Остале обавезе за порез, доприносе и друге дажбине* (за порез и доприносе).

Уколико се извођачу естрадно-музичког програма, поред уговорене цене рада, **обезбеде дневница, путни трошкови и сл., обезбеђени трошкови представљају саставни део уговорене цене рада извођача, тако да послодавац има обавезу да на надокнађене трошкове обрачуна и плати исте обавезе као и на уговорену цену рада** (примењују се исте шифре прихода приликом подношења пореске пријаве). Ово се примењује када се извођачу признају нормирани трошкови. Ако се извођачу признају стварни трошкови, који морају да буду документовани, наведени путни трошкови ће представљати стварне трошкове који ће се извођачу признати уместо нормираних трошкова и за њихов износ ће се умањити основица за опорезивање (као што смо навели, ово се ређе примењује у пракси).

Напомињемо да се приликом исплате путних трошкова извођачу **не могу** применити неопорезиви износи накнаде трошкова службе-

ног путовања из члана 18. став 1. тач. од 2) до 5) Закона о порезу на доходак грађана, јер извођач није у радном односу код послодавца (а није ан-

гажован ни према уговору о привременим и повременим пословима, чија накнада је изједначена са зарадом).

УГОВОР О ИЗВОЂАЧКОМ РАДУ (ДЕЛУ)

Опште одредбе

Уговорне стране

1. Послодавац _____
из _____ ул. _____
матични број _____, општина _____
текући рачун _____, ПИБ _____
2. Извођач _____
из _____ ул. _____
општина _____, текући рачун _____
статус _____, ЈМБГ _____

својство осигураника (заокружити):

1. Самостални уметник – извођач (Уверење из члана 64. Закона о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16, 30/16 – исправка и 6/20));
2. Запослен (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
3. Незапослен (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
4. Предузетник (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
5. Пољопривредник (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
6. Пензионер (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
7. Студент – ђак (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије).

Уговорне стране су се договориле о следећем:

Члан 1.

Послодавац радно ангажује извођача за извођење естрадно-музичког програма под називом – у својству _____, место _____, објекат – сала _____, дан – период _____, од сати _____ до _____ сати.

Слободан дан у недељи је _____.

Члан 2.

Шеф оркестра музичког ансамбла – групе (у даљем тексту: оркестар) може закључити уговор у име чланова оркестра, с тим да читко упише све податке назначене у члану 14. овог уговора и дужан је да сваком извођачу појединачно достави копију овог уговора.

Обавезе извођача

Члан 3.

Извођач се обавезује:

1. да достави копију јавне исправе о свом статусу (уверење – потврду), у смислу члана 2. и члана 4. ст. 1. и 2. Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству, која се прилаже уз овај уговор, и даје на увид овлашћеном представнику (контролору) Самосталног синдиката естрадних уметника и

- извођача Србије и у складу са законом инспекцијским службама надлежних органа (Министарства финансија, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства трговине, туризма и телекомуникација), заједно с овим уговором о делу;
2. да буде на месту извођења програма у заказано време, односно да присуствује и заказаним пробама;
 3. да квалитетно и професионално изводи естрадно-музички програм за који је ангажован, у складу са концепцијом – сценаријем програма, односно у складу са договором извођача и послодавца;
 4. да по договору достави свој рекламни материјал (слике, плакате, постере и др.), ако је то потребно за рекламирање програма;
 5. да буде једнообразно одевен, ако се то предвиди за чланове оркестра или извођача, односно у одговарајућој гардероби;
 6. да поштује одлуке руководиоца ансамбла – оркестра, руководиоца програма, односно другог овлашћеног лица, послодавца задуженог за реализацију музичког програма;
 7. да се дисциплиновано и долично понаша и поштује пословни ред код послодавца;
 8. да све неспоразуме и спорове у вези с извршавањем овог уговора решава споразумно преко овлашћених представника – руководиоца програма којег одреди послодавац, а ако то не успе може се обратити синдикату потписнику Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству.

Обавезе послодавца

Члан 4.

Послодавац се обавезује:

1. да обезбеди све неопходне услове за нормално одвијање естрадно-музичког програма у којем учествује извођач;
2. да изврши одмах а најкасније у року од осам дана (посредник у року од три дана од дана наплате средстава од послодавца), исплату извођачу за изведени естрадно-музички програм и то:
 - а) на име извођачко-ауторског хонорара (цена рада – хонорара за месечно ангажовање) _____ динара, односно укупно _____ динара за изведени програм за музичке дане, на текући рачун број _____ код _____ банке;
 - б) на име извођачко-ауторског хонорара (цена рада – хонорара за повремено радно ангажовање-за музички дан) _____ динара, односно укупно _____ динара за изведени програм за (до четири дана) музичка дана, на текући рачун број _____ код _____ банке;
 - в) да обрачуна и плати припадајући порез и доприносе у складу са законом;
 - г) путне трошкове у износу од _____ динара;
3. да извођачу обезбеди здраве и безбедне услове рада, што подразумева одговарајуће опремљен простор за извођење програма, као и адекватну заштиту од било које врсте атака на личност извођача, односно његовог психичког или физичког малтретирања;
4. да обезбеди адекватну заштиту музичких инструмената и других реквизита које извођач користи.

Заједничке одредбе

Члан 5.

У случају да извођач изостане из програма, који је предмет овог уговора услед више силе (смрт у породици, несрећа, тежа болест или сл.), дужан је да достави доказе о разлогу изостанка из програма послодавцу, као и да га благовремено о томе обавести.

Члан 6.

У случају да извођач изостане из програма својом кривицом, платиће пенале у износу од _____ % уговорене цене рада – хонорара, као и износ настале штете због његовог неучес-твовања у програму која се објективно утврди.

Члан 7.

У случају да се програм не одржи кривицом послодавца исти се обавезује да извођачу над-окнади _____ % од уговорене цене рада – хонорара из члана 4. овог уговора и исплати друге уговорене накнаде, ако је путовање извршено.

У случају да се програм не одржи због више силе (ванредна ситуација, несрећа, обустава рада и штрајк и сл.) без кривице послодавца, извођачу припадају само путни трошкови, ако је путовање извршено.

Члан 8.

Овај уговор се може раскинути споразумно. Споразум се сачињава у писаном облику.

Члан 9.

Овај уговор се може раскинути једнострано.

Извођач може раскинути уговор, ако послодавац не извршава своје обавезе утврђене чла-ном 4. овог уговора.

Послодавац може раскинути овај уговор, ако извођач не извршава своје обавезе утврђене чланом 3. овог уговора.

У случају из става 2. овог члана, извођачу радно ангажовање престаје даном раскида уговора.

Раскид уговора се доставља другој страни у писаном облику.

Члан 10.

Послодавац је дужан да у случају из члана 9. став 2. овог уговора, извођачу исплати цену рада – хонорар из чл. 4. и 14. овог уговора, сразмерно времену изведеног програма, са припада-јућим порезом и доприносима, као и друге уговорене накнаде, ако је путовање извршено.

Члан 11.

Извођач је дужан да у случају из члана 9. став 3. овог уговора надокнади послодавцу стварну штету, ако се стране споразумно другачије не договоре.

Члан 12.

Послодавац и извођач могу покренути поступак арбитраже у случају спора из члана 9. овог уговора.

Арбитража има три члана, од којих по једног имају послодавац и Самостални синдикат ес-традних уметника и извођача Србије, а трећег споразумно одређују.

Арбитража је дужна да донесе одлуку у року од осам дана од дана покретања спора.

Одлука арбитраже има снагу судског поравнања.

Посебне одредбе**Члан 13.**

Уговарачи, у смислу члана 3. став 2. овог колективног уговора, утврђују односно уговарају посебно следеће услове и права: _____

Члан 14.

У случају да шеф оркестра – групе закључује уговор у име извођача, шеф оркестра – групе је дужан да достави послодавцу копије уверења – потврде извођача.

Чланови оркестра – групе су:

1. Име и презиме

општина

број уверења – потврде

текући-рачун

ЈМБГ

својство осигураника

износ хонорара

пословна банка

2. Име и презиме

општина

број уверења – потврде

текући-рачун

ЈМБГ

својство осигураника

износ хонорара

пословна банка

3. Име и презиме

општина

број уверења – потврде

текући-рачун

ЈМБГ

својство осигураника

износ хонорара

пословна банка

4. Име и презиме

општина

број уверења – потврде

текући-рачун

ЈМБГ

својство осигураника

износ хонорара

пословна банка

5. Име и презиме

општина

број уверења – потврде

текући-рачун

ЈМБГ

својство осигураника

износ хонорара

пословна банка

6. Име и презиме	ЈМБГ
_____	_____
општина	својство осигураника
_____	_____
број уверења – потврде	износ хонорара
_____	_____
текући-рачун	пословна банка
_____	_____
7. Име и презиме	ЈМБГ
_____	_____
општина	својство осигураника
_____	_____
број уверења – потврде	износ хонорара
_____	_____
текући-рачун	пословна банка
_____	_____

Члан 15.

У случају спора опште месно је надлежан суд на чијем подручју послодавац који ангажује извођача има седиште.

Члан 16.

Овај уговор је сачињен у четири истоветна примерка од којих се два налазе код послодавца, један примерак се доставља Синдикату и један примерак задржава извођач.

Уговор је закључен дана _____ године.

Извођач или шеф оркестра

За послодавца

Број и датум уверења – потврде
о својству извођача и назив
организације – удружења
